

**JELENTÉS A KLOTILD-BARLANGBAN
2011-BEN VÉGZETT BARLANGKUTATÓ
TEVÉKENYSÉGRŐL**

SZABÓ ZOLTÁN 2012. FEBRUÁR

A Klotild-barlang kutatása

A turista fogalomkörben úgy is szerepel, mint a „piliscsabai Klotild-barlang”. Elnevezése máig is aktuális maradt, annak ellenére, hogy Pilisvörösvár agglomerációja ma már jobban megközelíti, mint Piliscsabáé. Szerencsére azonban a külterület még csak néhány gazdasági területből és egy lovardából áll.

A barlang Piliscsabától északra a Cseresnyés-hegy északi oldalában nyílik 290 méter tszf. magasságban. Bejáratát a legújabb térkép ismét egy hegytömbbel északabbra jelöli. Elhelyezése valószínűleg az aktuális szerkesztőbizottság helyismerete alapján történik.

A barlang befoglaló kőzete triász dolomit. Kialakulásában a mélyből feltörő hévizek játszhattak szerepet annak ellenére, hogy bejárata kísértetiesen hasonlít egy völgyoldalban nyíló fosszilis forrásbarlangéhoz. Mégis a benne található formakincs és ásványkiválás alapján inkább freatikus és hidrotermális eredetre következtethetünk.

Előzmények

A Klotild-barlang kutatástörténeti összefoglalóját nem lehet egyértelmű évszámmal kezdeni, mert arról nagyon szórványosak az információk. A bejárata valószínűleg már a völgybevágódás óta nyitva van, ill. az nyitotta fel, így az azóta eltelt néhány ezer – néhány tízezer év alatt számtalan esemény zavarhatta meg a nyugalmat. Mivel még nem volt régészeti megásva, csak feltételezhető hogy lakhelyként is hasznosítva volt, legalább a jégkorszak idején. Első szakmai irodalmaként Bekey Imre Gábor beszámolója ismert, amely a Barlangkutatás 19... évben jelent meg. Ebben Bekey leírja többek között azt is, hogy a barlang bejárat szakaszából a helybeliek jelentős mennyiségű guánót termeltek ki. (Bekey 1915)

1990-ben az Acheron Barlangkutató Szakosztály jelentésében olvashatunk a barlangról, amelyben szerepel a barlang leírása, az esetleges továbbkutatás lehetőségei valamint a barlang térképe is (Szabó 1990).

A következő húsz év eseményeiről sehol nem lehet olvasni, azonban a barlangban tett látogatások alkalmával azt lehetett tapasztalni, hogy jelentős energiákat fektettek a további járatok feltárása érdekében. Érdekes az hogy napjainkban, amikor dacára annak hogy fizetni kell az államkincs ilyen jellegű megteremtéséért, a kutatási engedély a megfelelő feltételek megléte esetén megkapható, jelentős illegális feltáró kutatás folyik számtalan barlangban. Így a Klotild-barlangban is, ahol ez alatt a húsz év alatt két hatalmas gödröt mélyítettek, egyet a barlang egyik, egyet a másik felében. Az előbbi már régen besúvadt, az utóbbi napjainkban dől össze.

Annak oka hogy egyéni kutatóként erre a barlangra esett a választásom az, hogy piliscsabai kötődésem révén gyermekkori elképzelésemet valósítottam meg. Az eltelt időszakban ez csak megerősödött, mert a barlangban tett látogatások alkalmával a kutatás fontossága és jelentősége is megalapozottabbá vált.

Irodalom:

Bekey Imre Gábor (1915): A piliscsabai Klotild-barlang – Barlangkutatás 1915.

Szabó Zoltán (1990): A piliscsabai Klotild-barlang – Acheron Barlangkutató Szakosztály, jelentés, kézirat 1990

A Klotild-barlang feltáró kutatása

A barlang kutatását elsőként a legnehezebben bontható, de mégis a legkevesebb energia befektetését igénylő ponton kezdtük meg. A bejáratától legtávolabb eső végpont egy szűk szálkőcső, amelyben denevérkijelölés figyelhető meg. Ez gyakorlatilag azt jelenti, hogy a szűkületben denevérvizelet okozta mart felületek, csorgásnyomok láthatók. Ezt a jelenséget a Csévi szirtek barlangjaiban az Ariadne csoport figyelte meg először, a kibontott szűkületek rendszerint a barlang folytatásába vezettek. A nehezen hozzáférhető nyílást két alkalommal sikerült annyira kitágítani, hogy abban kollégám Kovács Richárd előre tudott jutni. A dolog ezzel még nem volt megoldva, mert a hasadék, amibe jutottunk, fentről bekerült omladékkal volt kitöltve. Így innen felfelé haladva lehetett csak bontani. Ekkor nem várt esemény okozott pillanatnyi aggodalmat. A kövek közül egy régi ÁFOR-os motorolaj flakon került elő. Alapos fejtörést okozott ez a jelenség, de a dobozon látható harapásnyomok és a környező ürülék arra utalt, hogy a barlangban egykor menedéket találó ragadozó ínségesebb idejében kénytelen volt a fellelhető ásványolaj forrásokból kiegészítenie táplálékát. Ezt megerősítette, hogy a turisták által bent felejtett teamécses tégelyeket is folyamatosan szedegettük a felmérés közben, amelyek szintén össze voltak rágva.

Az Áforos átjáró után sikerült végre tágasabb üregbe átjutni. Az első alkalommal csak kutatótársam tudta bejárni az új részt, hogy én is bejussak még egy alkalommal kellett tágítani a szűkületet annak ellenére, hogy testsúlyom mindössze 75 kg.

A szűk átjáró néhány méter után gyakorlatilag egy lapos terem aljába csatlakozik. A mennyezetről leszakadt kőtömbök között felbújva a terem elejében érünk fel. A járat kb. 15 méter hosszú, és 5-6 méter széles. Sajnos sokáig nem tudtunk benne előremenni, de számunkra már ez is nagy szenzáció volt. Alaposan körülnézve a teremben, néhány oldaljáratot is észrevettünk. A legjelentősebb a járat keleti oldalában indul, és egy kb. 15 méter hosszú kuszodába vezet, aminek a végén cseppkődomb zárja le folytatást. A központi teremben több nyom utal arra, hogy valahol folytatódik a barlang, azonban a felszakadozott zónában ez nem dönthető el egyértelműen. Csak a felmérést követően tudtuk valószínűsíteni, hogy a folytatásnak a barlang tengelyirányában kell folytatódnia, mert a felső kuszoda is abba az irányba orientálódik.

A feltárt barlangszakaszban leginkább a képződmények mennyisége és változatossága dominál. Alárendelten korróziós formák is láthatóak, főként a felső kuszodában. Leginkább jellemző képződmény típus a kalcitkéreg. A vastag héjszerű kéregdarabok a leszakadt kőtömbök felületén vagy önmagukban borítják az aljzatot. A még ép felületeken megfigyelhető, hogy a kialakulás egyik fázisában a kisebb üregek felületét vastagon beborította a kalcitkéreg. A további fázisokban az üregképződés magába olvasztotta ezeket a járatokat. A megmaradt kristályos felületek a dolomit mállása következtében nem tudnak szilárdan rögzülni, így nagy felületeken leomlanak. A most előkerült üreg hasonló jellege arra utal, hogy alatta a későbbi üregkialakító fázis produktumának kell rejtőznie.

Jelentős a barlangszakasz képződmény gazdagsága. Az álló és függő cseppkövek mellett borsókövel borított felületeket is láthatunk. A terem egyik szegletében az omladék alatt időszakos tavacska van, ami közelében szegfűkalcit, és újjakra emlékeztető függőlegesen lenyúló bevonat látható.

A barlang régi része is hasonló jelleget mutathatott egykoron, azonban a látogatók mindent elvittek, ami elérhető volt.

A kutatás 2011. évi időszakában elkészítettük a barlang teljes felmérését, a régi rész alaprajzát. Az új részről egyelőre csak vázlatos rajz készült.

2012-ben folytatjuk a barlang dokumentációjának elkészítését, majd a téli időszakot követően folytatjuk a feltáró kutatást. A kutatás a már említett végponton történik majd, a kitermelt omladékot a barlang tágas előcsarnokába deponáljuk.

A kutatással párhuzamosan folytatjuk a barlang takarítását, azaz a korábbi kutatások során bent felejtett drótkerítést és egyéb idegen tárgyakat.

Természetesen legfontosabbnak a barlang lezárását tartjuk. Ez leghatékonyabban a barlang bejáratában lenne megoldott, azonban továbbra is bízunk az ide látogatók mentális felkészültségében, mert a barlangok megismerése az ilyen típusú találkozásokkal kezdődik.

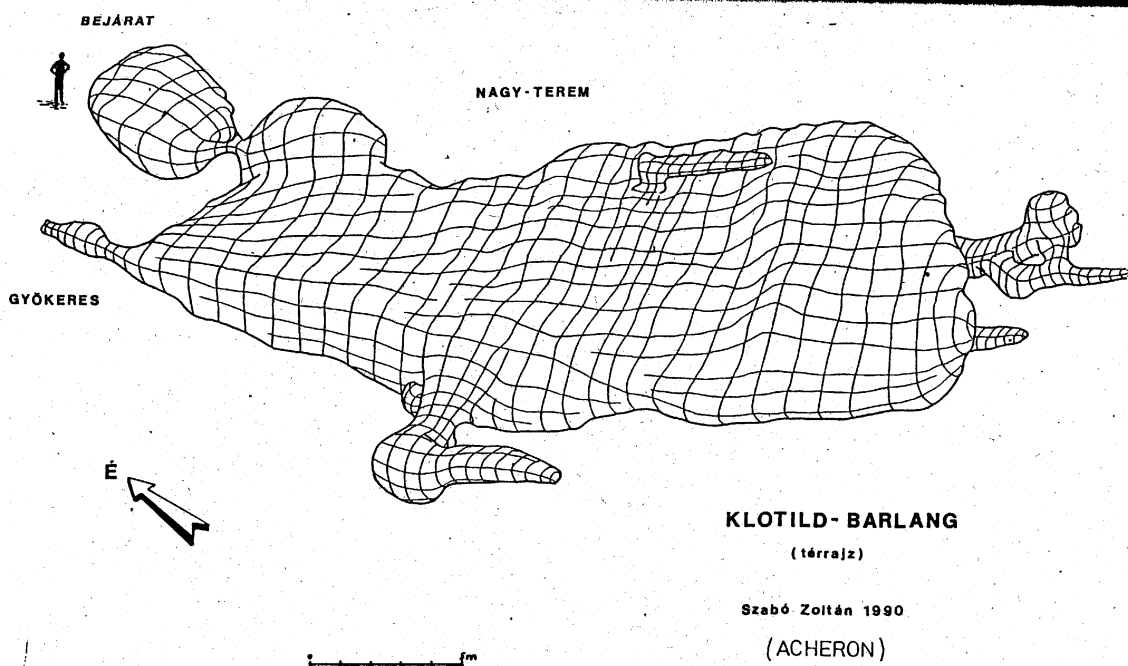
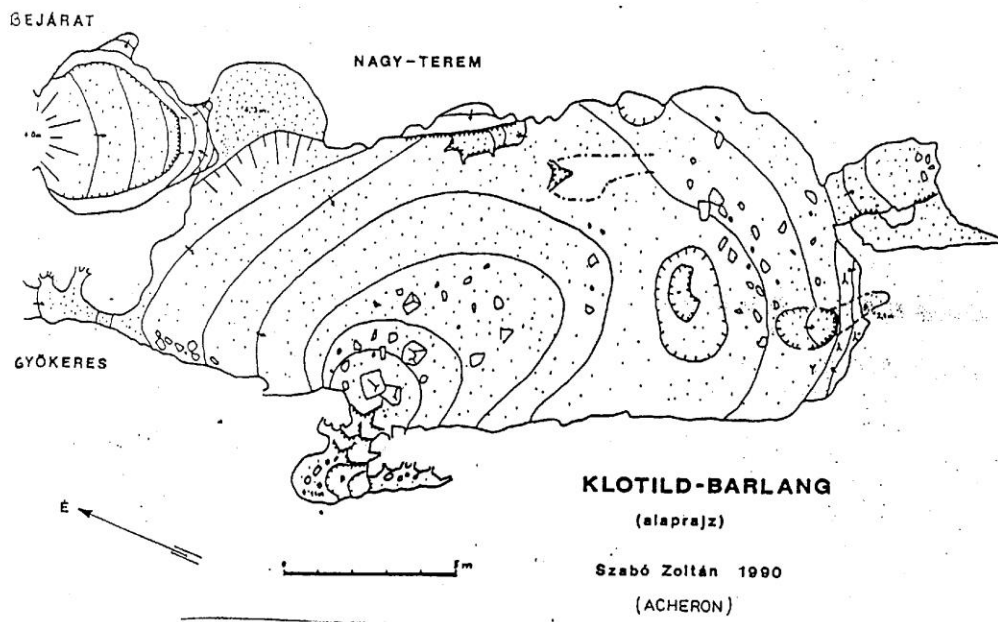
Legegyszerűbb azonban a szűk átjáró lezárása, amely megoldható egy keresztben elhelyezett acélrúddal, amelynek két vége a falba erősített tőcsonkhoz lenne hozzálakotolva. A szűk átjáróban a lakat és a rúd elfűrészelése lehetetlen. A későbbi kutatásnak viszont alapfeltétele a szűkület biztonságosan átjárhatóvá tétele, és lezárása.

Budapest, 2012. február 12.

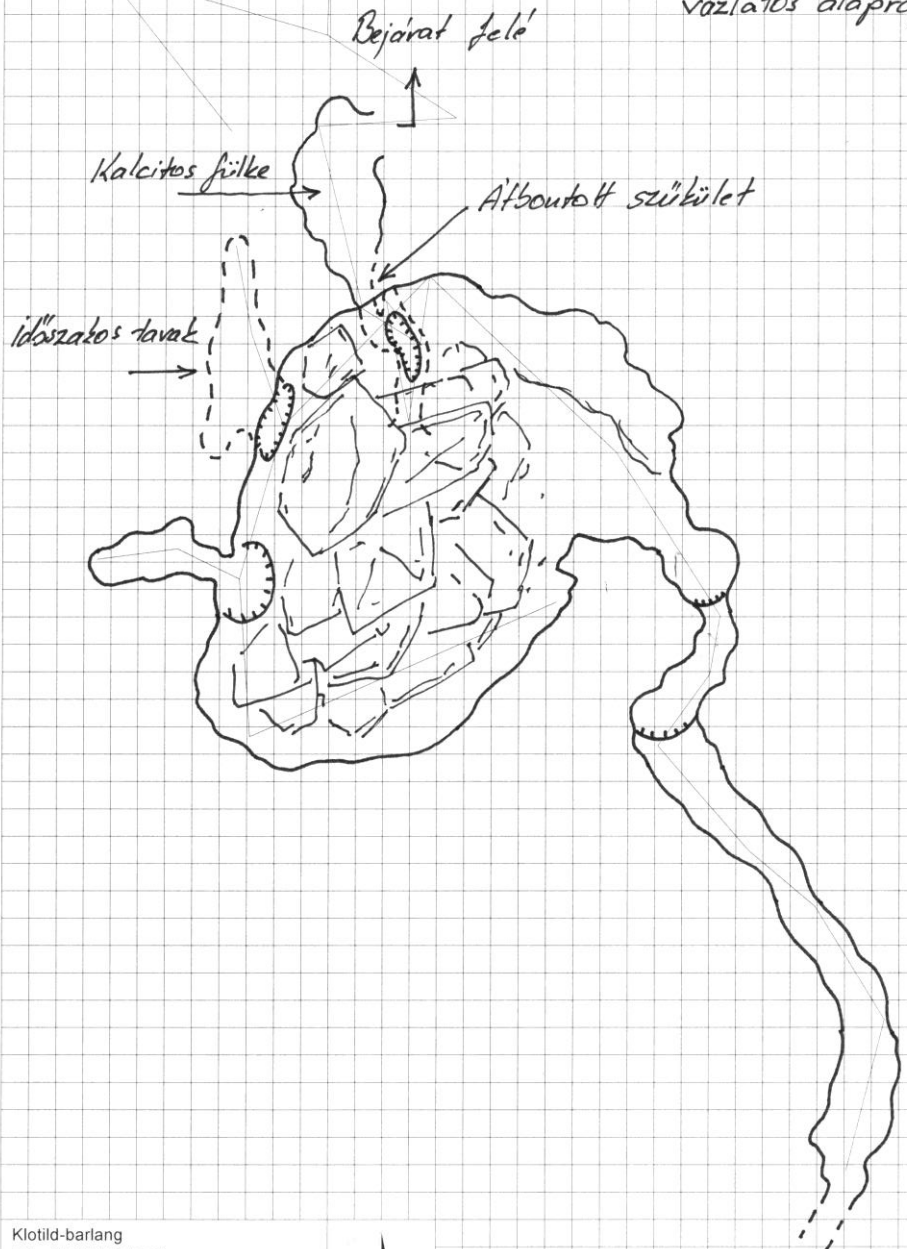
Szabó Zoltán
kutatásvezető

Mellékletek:

A Klotild-barlang alaprajza (1990)
A Klotild-barlang térrajza (1990)
A Klotild-barlang 2011-ben feltárt szakaszai
Fényképek

KLOTILD-BARLANG (2011-es feltárás) vázlatos alaprajz!

Klotild-barlang
Készült: 2012.02.13.
Méretarány= 1:100

A nézet iránya 180°, a lejtésszöge 90°. Méretarány 1:100

A Klotild-barlang végpontja a kutatás megkezdésekor (fotó: Szabó Z)

Az első felmászási kísérlet a felfelé vezető hasadékba (fotó: Szabó Z)

Részlet a Klotild-barlang új részéből (fotó: Szabó Z)

Az új terem omladékos végpontja (fotó: Szabó Z)